

2. 2. Hafta Ders Özeti (İslam Tarihi) Hazırlayan: M. Nesim DÖNMEZ
Grup: <https://t.me/joinchat/JAafPRNTvyeMZZgqLksSOQ>

Hz. Peygamber'in Soyu ve Yakın Ataları

Klasik İslam Tarihçileri Arab-ı Bakiyeyi Adnani ve Kahtani diye iki ana gruba ayırmaktadırlar. Hz. Muhammed, bu iki gruptan Adnânîler'e mensuptur. Hz. Peygamber'in soy kütüğü Hz. İsmail aracılığıyla Hz. İbrahime kadar uzanmaktadır. Her ne kadar İslam tarihi kaynaklarında bu soy kütüğünü eksiksiz kaydeden kaynaklar bulunmaktaysa da Bizzat kendisi bu soy kütüklerinin reddederek nesebini şöyle sıralar:

Muhammed b. Abdullah b. Abdülmuttalib (Şeybe) b. Hâşim b. Abdümenâf b. Kusay b. Kilâb b. Mürre b. Kâ'b b. Lüey b. Galib b. Fihri (Kureyş) b. Mâlik b. Nadr b. Kinâne b. Huzeyme b. Müdrike b. İlyâs b. Mudar b. Nizâr b. Mead b. Adnân.

Hz. Peygamber'in dördüncü kuşaktan dedesi olan Kusay b. Kilab, Mekke'de Kureyş hâkimiyetini tesis eden kişi olarak kabul edilir. Huzaa kabilesinin kızı ile evlenerek onlar arasında bir nüfuz elde etmiş ve daha sonra Kureyş'i bir araya getirerek Mekke'nin kenar mahallelerinden merkeze toplamıştır.

Bunun da ötesinde daha önce Huzaalılar'ın yürüttüğü Hicabe, Kiyade, Sikaye ve Rifade gibi önemli görevleri kendi üzerine almıştır. Bu da ona bütün Araplar nezdinde önemli bir itibar kazandırmıştır.

Abdümenaf Oğulları ile Abdüddar oğulları anlaşmazlığa düşünce görevler paylaşıldı: Buna göre Hicabe, Liva ve Nedve Abdüddaroğullarında, Sikaye, Rifade ve Kiyade ise Abdümenaf oğullarına bırakıldı.

Abdülmuttalibin asıl adı: ŞEYBE
Neden Abdülmuttalip Deniyor?: Babası Haşim, sık sık kervan başında Suriye ve Yemene gidiyordu. Bu seyahatlerden birinde Medinede bir süre konakladı. Neccar oğullarından olan Selma ile evlendi. Bu hanımdan Şeybe oldu. Kendisi seyahat sırasında vefat edince Haşim'in kardeşi Muttalip onu alarak Mekke'ye getirdi. Bu sırada yanında gördükleri bu küçük çocuğu köle zannederek (Muttalibin kölesi manasında) Abdülmuttalip dediler. Adı öyle kaldı.

Abdülmuttalip, olgunluk çağına yetişince babasının görevlerini devraldı.
Zemzem kuyusunun yerini tespit etti.

“Ben iki kurbanlığın çocuğuyum”

Abdülmuttalip, bir kısım kureyş eşrafı tarafından tehditlere maruz kalınca bir adak adamıştı: “On çocuğum olursa birini Allah'a kurban edeceğim”. On çocuğu olunca kurban edeceği çocuğu kura ile belirlemeye karar verdi. Kur'ada oğlu Abdullah'ın adı çıktı. Kızları ve Mekke halkından pek çok kimse bu kararı onaylamadı. Bunun üzerine bedel olarak 100 deve kesmiştir.

Peygamberimiz bu olayı ve Hz. İsmail'in olayını kast ederek. “Ben iki kurbanlığın çocuğuyum.” demiştir.

Abdullah, Amine ile evlenmiş, Yesrib'de bir ticaret dönüşü hastalanarak vefat etmiştir.

Doğumu ve Nübüvvet Öncesi Hayatı

Genel Kanaat	Mısırlı astronomi âlimi Mahmûd Paşa el-Felekî	Muasır İslam âlimlerinden Muhammed Hamîdullah ise
Hz. Muhammed, farklı rivayetler arasında genel kabul gören kanaate göre Fil Vak'ası'ndan elli (veya elli beş) gün sonra Rebûlevvel ayının 12'sinde Pazartesi günü Mekke'de dünyaya geldi.	Hz. Peygamber'in oğlu İbrâhim'in vefatı esnasında vuku bulan güneş tutulmasından hareketle yaptığı hesaplamalar sonucunda bu tarihi Fil Vak'ası'nın meydana geldiği yılın 9 Rebûlevvel'i (20 Nisan 571 Pazartesi günü) olarak tesbit etmiştir.	Câhiliye dönemi Araplarının uyguladığı olan nesî' uygulamasını öne sürerek Hz. Peygamber'in doğum tarihini hicretten önce 53. yılının 12 Rebûlevvel'i (17 Haziran 569 Pazartesi günü) şeklinde belirlemiştir.

Annesi Amine kimdir?	1. Süt Anne	2. Süt Anne	Süt Babası	Süt Kardeşleri
Hz. Peygamber'in annesi Âmine, Kureyş kabilesinin Benî Zühre koluna mensup olan Vehb b. Abdümenâf'ın kızıdır	Hz. Muhammed'i bir süre amcası Ebû Leheb'in câriyesi Süveybe emzirdi.	Hevâzin kabilesinin Sa'd b. Bekir koluna mensup Halîme bint Ebû Züeyb'e verildi	Hâris,	Abdullah, Üneyse, Şeymâ
İlk iki yıldan sonra, iki yıl daha süt annede kalması kararlaştırıldı. Sebe: Mekke'de bir salgın hastalık çıkması, Zaten halime de çocuğu çok sevmiştir.				
Süt anne Halimenin ailesi bolluğa kavuştu. Harikulade olaylar gördükleri de kaydedilir.				
Annesinin yanında:				
Hz. Muhammed altı yaşına geldiğinde Âmine, câriyesi Ümmü Eymen'le birlikte Abdülmuttalib'in annesi tarafından ailenin dayıları sayılan Hazrec kabilesinin Neccâr oğulları boyunu ve eşi Abdullah'ın mezarını ziyaret etmek amacıyla Yesrib'e gitti. Ne varki annesi Âmine, dönüş yolunda Medine'ye yaklaşık 190 km. mesafede bulunan Ebvâ'da hastalanıp vefat etti. Annesinin cariyesi Ümmü Eymen, Muhammed'i Mekke'ye götürüp dedesi Abdülmuttalib'e teslim etti.				
Dedesinin Yanında:				
Dedesi Abdülmuttalip 8 yaşına kadar ona baktı. İlerlemiş yaşlarda vefat etmeden önce onu, Ebu Talip'e vasiyet etti. (Abdullah'ın Anne, baba bir kardeşidir). Ebu Talib'in eşi Fatma Binti Esed'e "ikinci annem" demiştir.				
Amcasının Yanında				
12 Yaşlarında Rahip Bahira konulu şam yolculuğu konusu özellikle oryantalistler tarafından istismar edilen bir konudur. 10 Yaşlarında amcasının ve başkalarının koyunlarını götüğü biliniyor. Bunu nübüvvet sonrası da söylemiştir. 15-17 yaşlarında patlak veren Ficar savaşlarına amcası ile beraber katılmış ancak tercih edilen görüşe göre fiilen savaşmamıştır.				
Hilful Fudul Cemiyeti				
21 Yaşlarında Hilful Fudul cemiyetine katıldı: Mekke'ye ticaret maksadıyla gelen yabancıları korumak maksadıyla kurulan bir cemiyetti. Nübüvvet sonrası da övgüyle söz ettiği bir olaydır. Yeniden davet edilse tereddüt göstermeden katılacağını söylediği bir cemiyettir.				
Hilful Fudul Nasıl Kuruldu?				
Mekke'ye gelen Yemenli Zübeyd kabilesinden bir adam elindeki malları satmak için Mekke pazarında pazarlık yapıp alıcıya teslim etti. Ancak alıcı mali aldığı halde ödemeye yanaşmadı. Bunun üzerine Yemenli Tüccar Ebu Kubeys tepesine çıkarak mağduriyetini dile getiren bir şiir okudu. Bu olay karşısında Peygamberin amcası Zübeyr, Abdullah ibn Cüd'an ve bazı insanları bir araya getirerek konuyu görüştü. Toplantıya katılanlar bundan sonra Mekke'de yaşanacak haksızlıklara razı olmamak ve engellemek üzere bir antlaşma yaptılar. Yaptıkları bu antlaşmaya da Hilfu'l-fudul dediler.				
Toplantıya Katılanlar: Benî Hâşim, Benî Muttalib, Benî Zühre, Benî Teym ve Benî Esed. Toplantıya Benî Hâşim'den düzenlenmesine ön ayak olan Zübeyr b. Abdülmuttalib'den başka o sırada yirmi yaşlarında bulunan Hz. Muhammed de katıldı.				
Ekonomi: Temel ekonomik faaliyet ticaret idi. Hayvancılık ve tarım sınırlı.				
Ticaret Yolu: Kuzey ve Güney yönünde Şam ile Yemen arasında yürütülen bu ticaret sahil yoluyla Güney Arabistan Üzerinden Doğu Arabistan'a hatta Basra körfezine kadar uzanmaktaydı. Batıda ise Kızıldeniz sahilinden gemilerle Habeşistan ile irtibat halinde idiler. Aracılık şeklinde gerçekleşen bu ticaret adı geçen devlet ve şehirler arasında mal transferi şeklinde yapılmaktaydı.				

Hız Muhammedin mesleği: ticaret (amcasına yardım ederek başlamıştı. Daha sonra müstakil ticaret yaptı. Büyük paralar kazanan bir tüccar değildi. Daha sonra Hz. Hatice'nin kervanlarında ücretli çalışmasından anlıyoruz.)

Ne ticareti?: Kumaş ve Tahıl

Gittiği ülke ve Panayır: Hubâşe panayırına, Yemen'e, Doğu Arabistan'daki Muşakkar ve Debâ panayırına, hatta Habeşistan'a kadar gittiği bilinmektedir.

Kişiliği: Halk arasında güvenilir, merhametli, haksever, iffetli ve mert biri olarak bilinir; kendisine "Muhammedü'l-emin" denirdi.

Bu güvenden dolayı başka tüccarlar adına ve Hz. Hatice (hatice binti Hüveylid) adına da sefere çıktı. Yapılan anlaşma ile kölesi Meysere ile Suriye seferine gitti ve kârlı bir şekilde döndü. Onun kişiliğine şahid olan Meysere, bunu hanımına da aktardı. Hatice, Nefise binti Ümeyye isimli bir kadın aracılığı ile evlilik teklifinde bulundu.

Evlilik: Arap örfüne uygun olarak, babası ölmüş olduğu için onu amcası Amr b. Esed'den istediler. Evlilik sonrası Hz. Muhamed, Hz. Hatice'nin evine taşındı.

Yaşları:

Rivayet 1 (kuvvetli olan): Hz. Hatice 40, Hz. Muhammed (sav) 25

Rivayet 2: Hz Hatice: 28, Hz. Muhammed (sav) 25

Evlilik Sonrası (Peygamberliğe kadar): Sade bir hayat yaşadı. 35 yaşlarında, Mekkelilerin Kabe'yi Tamir etmeleri sırasında Hacerü'l-Esved'in yerine yerleştirilmesi konusunda aralarında anlaşmazlık çıktı. (M 605 yılında). Ancak sağduyu galip geldi ve Hareme ilk girecek kişiyi hakem tayin etmeye karar verdiler. Bir süre sonra Beni Şeybe kapısında hareme giren Hz. Muhammed, taşı bir örtünün üzerine koydu. Bütün kabile reislerinin iştiraki ile örtüyü kaldırdı. Taşı kendi elleriyle yerleştirdi. Böylece bütün kureyş boyları bu şerefe nail olduklarını kabul ettiler.

Vahiy Öncesi Dönem: Toplum puta tapar, kendisi tapmazdı. Hz. İbrahim'in dini üzere olan Hanifler gibi düşünüyordu. Fakat haniflerin bilgi düzeyi de çok ileri değildi. Bu yüzden dedesi Abdulmuttalip ve bazı Mekkelilerin de yaptığı gibi Hira dağındaki bir mağarada inzivaya çekilmeye başladı. Bazen şehre iner, fakirlere yardımda bulunur, kabeyi tavaf eder, ihtiyaçlarını karşılayıp tekrar mağaraya dönerdi. Sonraları sadık rüyalar görmeye başladı.

İlk Vahiy: 610 yılı, Ramazan ayının son on günü içinde bir gece, Hira Mağarasında Cebrail, ilk vahyi getirdi: "Oku!" Omuzlarını sıkarak üç defa tekrarladı. **Cevap:** "Ben okuma bilmem". Daha sonra "Yaratan rabbinin adıyla oku." Diye başlayan ilk beş ayet nazil oldu.

Bu dehşetli olay üzerine: Hz. Muhammed hemen eve döndü. Eşinden üstünü örtmesini istedi. Bir süre sonra olayı ona anlattı. Hz. Hatice onu teskin edip, Amcası Varaka Bin Nevfel'e götürdü. Amcası olanları dinledikten sonra ona; "Peygamber olduğunu, kendisine gelenin daha önce İsa ve Musa'ya vahiy getiren melek olduğunu" söyledi.

Not: Siyer alimleri, cebrail'in ilk vahyi getirdiği sırada Resulullah'a abdest ve namazı öğrettiği hususunda ittifak etmişlerdir.

Fetretü'l-Vahy: Vahyin gelişinin ardından tekrar tekrar Hira mağarasına gitti. Ancak vahiy gelmiyordu. Bu süre, bazı alimlere göre birkaç ay, bazılarına göre birkaç yıl... Ancak Resulullahı (rabbim bana gücendi mi acaba? diye) endişeye sevk edecek kadar süre geçmiş olmalı. Sonunda vahiy geldi. Bu vahiysiz süreye Fetretü'l Vahy (vahiy kesilme dönemi) denir.

Fetret Sonrası İlk Sure: Duha Suresi. Bu sure ile Resulullah'a gücenilmediği, terk edilmediği ifade edilerek teskin ediliyordu.

İlk Tebliğ: Ardından gelen Müddessir suresinin ilk ayetleri, artık ilâhî tebliğleri insanlara ulaştırma zamanının geldiğini ifade etmekte, bu görevi ifa ederken yüce rabbine güvenmesi istenmekte, ayrıca maddî ve mânevî kirlere uzak durması emredilmekteydi. Tebliğ emrini alan Resulullah önce en yakınındakilerden başlayarak çevresindeki insanları İslâm'a davet etmeye başladı.

2. 2. Hafta Ders Özeti (İslam Tarihi) Hazırlayan: M. Nesim DÖNMEZ
Grup: <https://t.me/joinchat/JAafPRNTvyeMZZgqLksSOQ>

ÜÇ YIL SÜREN GİZLİ DAVET İlk Müslümanlar: eşi Hatice, yakın dostu Ebû Bekir, yeğeni Ali b. Ebû Tâlib azatlı kölesi/evlatlığı Zeyd b. Hârise kızları Zeyneb, Rukıyye ve Ümmü Külsûm	Hz. Ebû Bekir' çabasıyla yakın dostları: Osman b. Affân, Zübeyr b. Avvâm, Abdurrahman b. Avf, Talha b. Ubeydullah, Sa'd b. Ebû Vakkas, Osman b. Maz'ûn, Saîd b. Zeyd, Ayyâş b. Ebû Rebîa ve hanımı Esmâ bint Selâme, Ebû Ubeyde b. Cerrâh, Erkam b. Ebû'l-Erkam, Ebû Seleme, Ca'fer b. Ebû Tâlib ve Ubeyde b. Hâris
Bu dönemde namazlar evde ya da öğle sıcağının bastığı saatlerde kabede kılınıyor, sohbetler tevhid ve ahlak konularını ele alıyor; toplantılar, müşriklerin bulunmadığı ortamlarda yapılıyordu. Toplantı Yeri: Darul Erkam (Erkam'ın evi). Gizli toplantılar Hz. Ömer'in Müslüman olmasına kadar devam etti.	
İlk Müslümanların Özellikleri (Sosyal Çeşitlilik): Zenginler ve yoksullar, köleler ve hürler, kadınlar ve erkekler, güçlüler ve zayıflar ve farklı kabilelere mensup insanların bir arada bulunabildiği bir topluluk oldukları rahatlıkla söylenebilir. Bu yönüyle bu hareket bir Spartaküs hareketi, siyasi hizip faaliyeti yahut Araplarda sıkça rastlanabildiği gibi kabile asabiyetine dayanan bir mücadele olarak nitelendirilemez.	
Ortak Özellikleri: Çoğunluğun genç oluşudur. Arap Örfüne göre "Delikanlı" denecek yaş aralığı olan 40 yaş altı gruptur. Bağlılıklarından hiç biri dönmemiştir.	

İslam Davetinin Açıkta Yapılması
Akrabalarını Daveti: Akrabalarını (Haşim ve Muttalib oğullarından yaklaşık 40 kişiyi yemeğe davet etti. Amcası Ebu Leheb onun konuşmasına fırsat vermedi. "Kabilelerine senin getirdiğin gibi kötü şey getiren birini görmedim" dedi ve kalabalığın dağılmasını da sağladı. Vazgeçmedi. Birkaç gün sonra yaptığı davette şunları söyledi: <i>"Ben özellikle size ve bütün insanlara gönderilmiş olan Allah elçisiyim. Allah'a yemin ederim ki uykuya daldığınız gibi öleceksiniz, uykudan uyandığınız gibi diriltileceksiniz. Yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz; iyilikleriniz karşılığında iyilik, kötülükleriniz karşılığında ceza göreceksiniz. Cennet de cehennem de ebedîdir. İlk uyardığım da sizlersiniz".</i> Amcası Ebu Talip, daveti sırasında başına geleceklere karşı kendisini koruma sözü verdi. Ancak kendisinin, Atalarının dininden ayrılmayacağını bildirdi. Desteğini oradakilere de ilan etti. Buna rağmen amcası Ebu Leheb, onun davasını engellemek için karısı ile birlikte faaliyetler yürütmüş, onun bir sihirbaz olduğunu, akrabalarını birbirine düşürdüğünü anlatarak cahiliye toplumunda bile örfe aykırı davranışları yüzünden nefret kazanmıştır. Tebbet suresi de o ve karısı hakkında inmiş, cehennemlik olduklarını bildirmiştir. Mekkelileri Daveti: Safâ tepesine çıkarak bütün ve orada toplananlara şöyle seslendi: <i>"Ey Kureyşliler! Size şu dağın arkasında bir düşman birliği var desem inanır mısınız?"</i>; <i>"Evet, senin yalan söylediğini hiç görmedik"</i> dediler. Bu cevap üzerine konuşmasına şöyle devam etti: <i>"Öyleyse ben büyük bir azaba uğrayacağınızı size haber veriyorum. Allah bana en yakın akrabamı uyarmamı emretti. Allah'tan başka ilâh yoktur demediğiniz sürece size ne bu dünyada ne de âhirette bir faydam dokunur"</i>

2. Hafta Sonu

2. 2. Hafta Ders Özeti (İslam Tarihi) Hazırlayan: M. Nesim DÖNMEZ
Grup: <https://t.me/joinchat/JAafPRNTvyMZZgqLksSOQ>

İslam Tarihi 2. Hafta Çıkmış Soru:

2012 Bahar Not Yükseltme:

9. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Peygamber (AS)'in yakın atalarından birisi değildir?
- A. Abdumenaf
B. Abdullah
C. Abdulmuttalib
☒ D. Ebû Hâle
E. Haşim

2013 Bahar Final:

9. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Peygamber (AS)'in yakın atalarından birisi değildir?
- A. Abdumenaf
B. Abdullah
C. Abdulmuttalib
☒ D. Ebû Hâle
E. Haşim

9. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Peygamber (AS)'in yakın atalarından birisi değildir?
- A. Abdumenaf
B. Abdullah
C. Abdulmuttalib
☒ D. Ebû Hâle
E. Haşim

2014 Bahar Final:

1. Aşağıdakilerden hangisi ilk dönem siyasi- sosyal hadiseleri aktaran İslam Tarihi müelliflerinden birisi olarak değerlendirilmez?

(A) Birûnî B) Belazurî C) İbn İshâk
D) Taberî E) İbn Hişâm

6. Aşağıdakilerden hangisi Resûlullah'ın (as) yakın atalarından birisi değildir?

(A) Abbas B) Kusay C) Abdullah
D) Haşim E) Abdumenaf

Sınav Adı Bilinmiyor:

12. Hz. Peygamberin(s) dedesi Abdulmuttalib hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Curihüm kabilesinin. kapattığı Zemzem kuyusunun yerini babası Haşim ile birlikte bulmuştur.
☒ B) Annesi Hazrec kabilesinin Neccaroğulları koluna mensup Medineli bir kadındır.
C) Hz. Peygamber (s), annesi vefat ettikten sonra 12 yaşına kadar Abdulmuttalib'in himayesinde kalmıştır.
D) Şam'a yaptığı bir sefer esnasında Medine yakınlarında vefat etmiştir.
E) Hepsî.

2015 Bahar Bütünleme:

3. Aşağıdakilerden hangisi Cahiliye inancı ile ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Putlar taştan ağaçtan yahut başka herhangi bir nesneden oluşabilmekteydi.
B) Kabe'yi tavaf etmek için Kureys'in sattığı elbiseleri almak ya da çıplak tavaf etmek gerekiyordu.
☒ C) Kabe'de bulunan putlar için günde bir kere toplu ibadet yapılıyordu.
D) Putlar Allah ile insanlar arasında aracı olarak kabul ediliyordu.
E) Hiçbiri.